

تحلیل نهادی مداخلات دولتی در توسعه فناوری اطلاعات در سطح ملی

سید حمید خداداد حسینی*، امیر محترمی**، شعبان الهی***

سید سپهر قاضی نوری****

چکیده

در این پژوهش به منظور تبیین نقش نهادها و انواع سیاست‌های مداخله‌ای نهادی در اشاعه نوآوری‌های فاوا در کشور، نخست از طریق مطالعات نظری، ریشه‌های مبحث نوآوری بررسی و عنوان می‌شود. مطالعات گذشته در زمینه نوآوری در اقتصاد نئوکلاسیک و نظریه سازمان برای توضیح پویایی‌های تغییرات نوآورانه در حوزه فاوا کفایت نمی‌کند؛ بلکه دیدگاهی وسیع‌تر که برگرفته از مکتب نهادگرایی در اقتصاد و نو نهادگرایی در جامعه‌شناسی است، مبنای قوی‌تری برای فهم نقش نهادها در نوآوری فاوا فراهم می‌آورد؛ همچنین از طریق انجام مصاحبه‌های تخصصی و استفاده از پرسشنامه، فهرستی از مهم‌ترین نهادهای مؤثر در توسعه نوآوری‌های فاوا در سه سطح نهادهای فیزیکی (سازمان‌ها)، مقرراتی (قوانین) و عرفی (هنجارهای فرهنگی) شناسایی و معرفی شده است. به علاوه، انواع سیاست‌های مداخله نهادی در زمینه اشاعه فاوا در کشور در قالب مدلی دویبعدی و به مدد ارائه نمونه‌های تجربی بررسی و تحلیل شده است. در نهایت ضمن تأکید بر ضرورت توجه به عوامل نهادی در اشاعه نوآوری فاوا، چنین نتیجه‌گیری شده است که شکل‌گیری سیاست‌های اثربخش نهادی در زمینه فناوری اطلاعات از طریق فهم نقش چندوجهی نهادها در فرایند نوآوری و مقتضیات حاکم بر آن‌ها تسهیل می‌شود.

کلیدواژه‌ها: فناوری اطلاعات؛ نهاد؛ نوآوری؛ مداخلات نهادی.

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۰۹/۰۱، تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۸/۰۷.

* استاد دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس (نویسنده مسئول).

E-mail: khodadad@modares.ac.ir

** دانش‌آموخته دکترای سیاست‌گذاری علم و فناوری، دانشگاه تربیت مدرس.

*** دانشیار دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس.

**** استاد دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس.